

Фермерське господарство

Фермерство як вид підприємницької діяльності ґрунтується на таких принципах:

- *добровільність створення господарств;
- *самостійне формування програми діяльності, вільний вибір її видів, партнерів та форм взаємовідносин з ними;
- *право вільного найму працівників;
- *забезпечення та надійний захист права власності фермера на землю, засоби виробництва, вироблену продукцію;
- *вільне розпорядження доходом після внесення платежів, передбачених законом;
- *самостійне встановлення цін на вироблену продукцію відповідно до законодавства.

Як і кожний підприємець, селянське (фермерське) господарство займається господарською діяльністю самостійно. Головне в ній — виробництво та реалізація товарної сільськогосподарської продукції з метою одержання прибутків і розширення виробництва. Виходячи з цього принципу, господарство самостійно визначає напрями своєї діяльності, спеціалізацію, організує виробництво, переробку та реалізацію сільськогосподарської продукції. Воно на власний розсуд підбирає партнерів по економічних зв'язках і реалізації продукції, в тому числі й іноземних.

Власник земельної ділянки сільськогосподарського призначення має право використовувати її для вирощування сільськогосподарської продукції як для потреб своєї сім'ї, так і на продаж. Для цього йому потрібно створити особисте селянське чи фермерське господарство або заснувати інше сільськогосподарське підприємство.

Створення фермерського господарства

Фермерське господарство може бути створене одним громадянином України або кількома громадянами України, які є родичами або членами сім'ї, відповідно до закону. Членами фермерського господарства можуть бути подружжя, їх батьки, діти, які досягли 14-річного віку, інші члени сім'ї, родичі, які об'єдналися для спільного ведення фермерського господарства, визнають і дотримуються положень Статуту фермерського господарства. Членами фермерського господарства не можуть бути особи, які працюють у ньому за трудовим договором (контрактом).

Право на створення фермерського господарства має кожний дієздатний громадянин України, який досяг 18-річного віку, виявив бажання та пройшов професійний відбір на право створення фермерського господарства. Тому, щоб створити фермерське господарство перш за все необхідно подати заяву до районної (міської) професійної комісії з питань створення фермерських господарств для отримання висновку про наявність у громадянина, що бажає стати фермером достатнього досвіду роботи у сільському господарстві або необхідної сільськогосподарської кваліфікації. Отриманий висновок комісії є умовою для державної реєстрації фермерського господарства і надання громадянину у власність або оренду земельних ділянок для ведення господарства із земель державної і комунальної власності.

Порядок проведення професійного відбору з питань створення фермерських господарств

1. Професійний відбір громадян, які виявили бажання створити фермерське господарство, проводить районна (міська) професійна комісія з питань створення фермерських господарств, склад якої формується і затверджується районною (міською) радою. Громадяни, які виявили бажання створити фермерське господарство, подають до професійної комісії заяву, у якій зазначаються кількість членів фермерського господарства. До заяви додаються копії документів, завірених у встановленому порядку, які підтверджують їх досвід роботи в сільському господарстві, наявність необхідної кваліфікації або спеціальної підготовки, обґрунтування розмірів земельної ділянки і напряму діяльності фермерського господарства. До заяви додаються копії відповідних документів. Подані до професійної комісії документи приймаються за описом, копія якого видається претенденту з відміткою про дату прийняття за підписом відповідальної особи.

2. До складу професійної комісії з питань створення фермерських господарств включаються представники органів державної влади, органів місцевого самоврядування, представники Асоціації фермерів та приватних землевласників і громадських організацій.

3. Висновок професійної комісії з питань створення фермерських господарств про наявність у громадянина достатнього досвіду роботи у сільському господарстві або необхідної сільськогосподарської кваліфікації є умовою для державної реєстрації фермерського господарства і надання (передачі) громадянину у власність або оренду земельних ділянок для ведення фермерського господарства із земель державної і комунальної власності відповідно до Земельного кодексу України

Для отримання (придбання) у власність або в оренду земельної ділянки державної власності з метою ведення фермерського господарства громадяни звертаються до відповідної районної державної адміністрації. Для отримання у власність або в оренду земельної ділянки із земель комунальної власності з метою ведення фермерського господарства громадяни звертаються до місцевої ради.

У заяві зазначаються: бажаний розмір і місце розташування ділянки, кількість членів фермерського господарства та наявність у них права на безоплатне одержання земельних ділянок у власність, обґрунтування розмірів земельної ділянки з урахуванням перспектив діяльності фермерського господарства. До заяви додається рішення професійної комісії з питань створення фермерських господарств щодо наявності у громадянина достатнього досвіду роботи у сільському господарстві або необхідної сільськогосподарської кваліфікації.

Заяву громадянина про надання земельної ділянки у власність або в оренду районна або міська державні адміністрації або орган місцевого самоврядування розглядають у місячний строк і в разі її задоволення дають згоду на підготовку землепорядною організацією проекту відведення земельної ділянки.

У разі відмови органів державної влади та органів місцевого самоврядування у наданні земельної ділянки для ведення фермерського господарства питання вирішується судом. Рішення суду про задоволення лозову є підставою для відведення земельної ділянки в натурі (на місцевості), видачі документа, що посвідчує право власності або укладання договору оренди. Відведення земельної ділянки в натурі (на місцевості) проводиться після збирання врожаю на цій ділянці попереднім землекористувачем.

Громадянам України - членам фермерських господарств передаються безоплатно у власність надані їм у користування земельні ділянки у розмірі земельної частки (паю) члена сільськогосподарського підприємства, розташованого на території відповідної ради. Це положення не поширюється на громадян, які раніше набули права на земельну частку (пай).

Державна реєстрація фермерського господарства

1. Після одержання державного акта на право власності на земельну ділянку або укладення договору оренди земельної ділянки та його державної реєстрації фермерське господарство підлягає державній реєстрації.

2. Державна реєстрація фермерського господарства здійснюється у виконавчому комітеті міської, районної у місті ради або в районній, районних міст Києва і Севастополя державних адміністраціях за місцем проживання особи або місцезнаходженням земельної ділянки.

3. Для державної реєстрації фермерського господарства голова фермерського господарства або уповноважена ним особа особисто або поштою (рекомендованим листом) подає до органу державної реєстрації: засновницькі документи (установчий договір про створення фермерського господарства та Статут фермерського господарства);

Установчі документи обов'язково повинні включати:

- *найменування та місцезнаходження юридичної особи;
- *мету діяльності;
- *склад та компетенцію його органів управління;
- *порядок розподілу збитків та прибутку;
- *умови реорганізації та ліквідації.

б) реєстраційну картку встановленого зразка, яка є заявою про державну реєстрацію фермерського господарства;

в) копію документа, що засвідчує наявність у громадянина на праві власності чи оренди земельної ділянки сільськогосподарського призначення;

г) документ, що посвідчує внесення плати за державну реєстрацію фермерського господарства. Для реєстрації фермерського господарства забороняється вимагати інші документи або відомості, ніж перелічені у цій частині.

Підписи громадян на установчих документах про створення фермерського господарства посвідчуються нотаріусом.

4. Державна реєстрація фермерського господарства проводиться за наявності всіх необхідних документів протягом не більше п'яти робочих днів. Органи державної реєстрації зобов'язані протягом цього терміну внести дані з реєстраційної картки до Реєстру суб'єктів підприємницької діяльності та видати Свідоцтво про державну реєстрацію фермерського господарства.

Свідоцтво про державну реєстрацію фермерського господарства та копія документа, що підтверджує взяття його на облік у державному податковому органі, є підставою для відкриття рахунків у будь-яких банках України та інших держав за вибором суб'єкта підприємницької діяльності і за згодою цих банків у порядку, що встановлюється Національним банком України.

5. Після державної реєстрації фермерське господарство одержує печатку із своїм найменуванням і адресою, відкриває поточні та вкладні (депозитні) рахунки в установах банку і вступає у відносини з підприємствами, установами та організаціями, визнається органами державної влади та органами місцевого самоврядування як самостійний товаровиробник при плануванні економічного і соціального розвитку регіону.

Після отримання свідоцтва про державну реєстрацію здійснюється реєстрація підприємства в органах

статистики, державної податкової служби, районному відділенні Пенсійного фонду, в Фонді загальнообов'язкового державного соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України, в Фонді соціального страхування з тимчасової втрати працездатності та в Фонді загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття.

Новостворене підприємство повинно бути включено до ЄДРПОУ (Єдиний державний реєстр підприємств та організацій України). Дану процедуру здійснюють територіальні органи державної статистики. Для цього в 10-денний термін необхідно подати облікову картку, свідоцтво про державну реєстрацію, а також нотаріально завірени копії установчих документів з відміткою державного реєстратора. Довідку про включення до ЄДРПОУ територіальний орган статистики видає на запит на протязі 5 днів. Отримання довідки - платна послуга.

Взяття на облік юридичних осіб як платників здійснюється органами Пенсійного фонду України за місцезнаходженням юридичної особи на підставі відомостей з реєстраційної картки на проведення державної реєстрації юридичної особи, наданих державним реєстратором згідно із Законом України "Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців", не пізніше наступного робочого дня з дня отримання зазначених відомостей органами Пенсійного фонду України. Повідомлення про взяття на облік страхувальника як платника страхових внесків надсилається страхувальнику поштою з повідомленням про вручення наступного робочого дня з дня взяття на облік в органі Пенсійного фонду України.

Взяття на облік юридичних осіб здійснюється Фондом соціального страхування на випадок безробіття на підставі відомостей з реєстраційної картки, наданих державним реєстратором відповідно до Закону України "Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців", не пізніше наступного робочого дня з дня отримання зазначених відомостей робочими органами виконавчої дирекції Фонду. Повідомлення про взяття на облік як платників страхових внесків з вказаним персональним номером надсилається платникам поштою з повідомленням про вручення наступного робочого дня з дня взяття його на облік в центрі зайнятості.

Взяття на облік у районних, міжрайонних, міських виконавчих дирекціях відділень Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності здійснюється за їх місцезнаходженням на підставі відомостей з реєстраційної картки, наданих державним реєстратором відповідно до Закону України "Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців", не пізніше наступного робочого дня з дня отримання зазначених відомостей органами Фонду. Органом Фонду в установленому порядку ведеться Єдиний реєстр страхувальників Фонду. Кожному страхувальнику при постановці на облік як страхувальника присвоюється персональний цифровий дванадцяти розрядний реєстраційний.

Взяття на облік Фондом соціального страхування від нещасних випадків юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців, які використовують найману працю, здійснюється на підставі відомостей з реєстраційної картки, наданих державним реєстратором відповідно до Закону України "Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців", не пізніше наступного робочого дня з дня отримання зазначених відомостей робочими органами виконавчої дирекції Фонду, а фізичних осіб, які не мають статусу підприємців та використовують найману працю, - в день отримання від них відповідної заяви. Страхування від нещасного випадку осіб, які працюють на умовах трудового договору (контракту) та інших підставах обов'язково, що передбачено законодавством про працю, та добровільно для осіб, які забезпечують себе роботою самостійно, та громадян - суб'єктів підприємницької діяльності.

Фермерське господарство має право на відкриття розрахункових рахунків в банківських установах. Особи (особа), які (яка) від імені юридичної особи або відокремленого підрозділу відкривають поточний рахунок, мають:

пред'явити паспорт або документ, що його замінює, і документи, що підтверджують їх повноваження. Фізичні особи-резиденти додатково пред'являють документ, виданий відповідним органом державної податкової служби, що засвідчує присвоєння їм ідентифікаційного номера платника податків; подати документи (копії документів, засвідчені в установленому порядку).

На підставі зазначених вище документів уповноважений працівник банку здійснює ідентифікацію клієнта та осіб, уповноважених розпоряджатися поточним рахунком.

Між банком і клієнтом укладається в письмовій формі договір банківського рахунку. Якщо юридична особа не має рахунку в цьому банку, то для відкриття їй поточного рахунку потрібно подати такі документи:

*заяву про відкриття поточного рахунку. Заяву підписує керівник юридичної особи або інша уповноважена на це особа;

*копію свідоцтва про державну реєстрацію юридичної особи в органі виконавчої влади, іншому органі, уповноваженому здійснювати державну реєстрацію, засвідчену нотаріально або органом, який видав свідоцтво про державну реєстрацію. У разі відкриття поточних рахунків юридичним особам, які утримуються за рахунок бюджетів, цей документ не вимагається;

- копію належним чином зареєстрованого установчого документа (статуту, засновницького договору, установчого акта, положення), засвідчену органом, який здійснив реєстрацію, або нотаріально.

Положення юридичних осіб публічного права, які затверджуються розпорядчими актами Президента України, органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим або органу місцевого самоврядування, засвідчення не потребують. Юридичні особи публічного права, які діють на підставі законів, установчий документ не подають;

*копію довідки про внесення юридичної особи до Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України, засвідчену органом, що видав довідку, або нотаріально чи підписом уповноваженого працівника банку;

*копію документа, що підтверджує взяття юридичної особи на облік в органі державної податкової служби, засвідчену органом, що видав документ, або нотаріально чи підписом уповноваженого працівника банку;

*картку із зразками підписів і відбитка печатки, засвідчену нотаріально або організацією, якій клієнт адміністративно підпорядкований, в установленому порядку. До картки включаються зразки підписів осіб, яким відповідно до законодавства України або установчих документів юридичної особи надано право розпорядження рахунком та підписання розрахункових документів.

Юридичні особи, які використовують найману працю і відповідно до законодавства України є платниками страхових внесків, додатково до вищезазначеного переліку документів мають подати такі документи: копію документа, що підтверджує реєстрацію юридичної особи у відповідному органі Пенсійного фонду України, засвідчену органом, що його видав, або нотаріально чи підписом уповноваженого працівника банку; копію страхового свідоцтва, що підтверджує реєстрацію юридичної особи у Фонді соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України як платника страхових внесків, засвідчену органом, що його видав, або нотаріально чи підписом уповноваженого працівника банку.

Якщо фізична особа-підприємець не має рахунків у цьому банку, то для відкриття поточного рахунку їй потрібно подати до банку такі документи:

- заяву про відкриття поточного рахунку, що підписана фізичною особою-підприємцем;

*копію свідоцтва про державну реєстрацію фізичної особи-підприємця органом виконавчої влади, іншим органом, уповноваженим здійснювати державну реєстрацію, засвідчену нотаріально або органом, що його видав;

*копію документа, що підтверджує взяття фізичної особи-підприємця на облік в органі державної податкової служби, засвідчену органом, що видав документ, або нотаріально чи підписом уповноваженого працівника банку;

*копію документа, що підтверджує реєстрацію фізичної особи-підприємця у відповідному органі Пенсійного фонду України, засвідчену органом, що його видав, або нотаріально чи підписом уповноваженого працівника банку;

*картку із зразками підписів. Зразки підписів засвідчуються підписом уповноваженого працівника банку або нотаріально.

Якщо фізична особа-підприємець використовує найману працю, то ця особа під час відкриття поточного рахунку додатково має подати копію документа, що підтверджує реєстрацію фізичної особи-підприємця у відповідному органі Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України, засвідчену органом, що його видав, або нотаріально чи підписом уповноваженого працівника банку.

На протязі 3-х робочих днів з моменту відкриття рахунку необхідно подати особисто чи поштою на адресу ДШ, в якій зареєстроване підприємство, повідомлення про відкриття рахунків в банківських установах. На повідомленні ДШ ставить відмітку про взяття рахунку на облік. Після чого необхідно цю заяву подати до банку, де відкритий рахунок. З моменту отримання повідомлення за рахунком можна здійснювати видаткові операції.

Вибір системи оподаткування

Після створення фермерського господарства постає питання вибору механізму оподаткування: на загальних умовах чи шляхом сплати фіксованого сільськогосподарського податку. Оподаткування на загальних підставах передбачає сплату 28 загальнодержавних та 14 місцевих податків та зборів.

До загальнодержавних належать такі податки і збори (обов'язкові платежі):

1) податок на додану вартість;

2) акцизний збір;

3) податок на прибуток підприємств, у тому числі дивіденди, що сплачуються до бюджету державними некорпоративними, казенними або комунальними підприємствами;

4) податок на доходи фізичних осіб;

5) мито;

6) державне мито;

7) податок на нерухоме майно (нерухомість);

- 8) плата за землю (земельний податок, а також орендна плата за земельні ділянки державної і комунальної власності);
- 9) рентні платежі;
- 10) податок з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів;
- 11) податок на промисел;
- 12) збір за геологорозвідувальні роботи, виконані за рахунок державного бюджету;
- 13) збір за спеціальне використання природних ресурсів;
- 14) збір за забруднення навколишнього природного середовища;
- 15) збір до Фонду для здійснення заходів щодо ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи та соціального захисту населення;
- 16) збір на обов'язкове державне пенсійне страхування;
- 17) збір до Державного інноваційного фонду;
- 18) плата за торговий патент на деякі види підприємницької діяльності;
- 19) фіксований сільськогосподарський податок;
- 20) збір на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства;
- 21) гербовий збір (застосовується до 1 січня 2000 року);
- 22) єдиний збір, що справляється у пунктах пропуску через державний кордон України;
- 23) збір за використання радіочастотного ресурсу України;
- 24) збори до Фонду гарантування вкладів фізичних осіб (початковий, регулярний, спеціальний);
- 25) збір у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на електричну та теплову енергію, крім електроенергії, виробленої кваліфікованими когенераційними установками;
- 26) збір за проведення гастрольних заходів;
- 27) судовий збір;
- 28) збір у вигляді цільової надбавки до затвердженого тарифу на природний газ для споживачів усіх форм власності.

До місцевих податків та місцевих зборів (обов'язкових платежів) належать:

- 1) податок з реклами;
- 2) комунальний податок.

- 3) збір за припаркування автотранспорту;
- 4) ринковий збір;
- 5) збір за видачу ордера на квартиру;
- 6) курортний збір;
- 7) збір за участь у бігах на іподромі;
- 8) збір за виграш на бігах на іподромі;
- 9) збір з осіб, які беруть участь у грі на тоталізаторі та іподромі;
- 10) збір за право використання місцевої символіки;
- 11) збір за право проведення кіно- і телезйомок;
- 12) збір за проведення місцевого аукціону, конкурсного розпродажу і лотерей;
- 13) збір за видачу дозволу на розміщення об'єктів торгівлі та сфери послуг;
- 14) збір з власників собак.

Фіксований сільськогосподарський податок (далі ФСП) - це податок, який не змінюється протягом визначеного цим Законом терміну і справляється з одиниці земельної площі.

Особи можуть бути зареєстровані як платники ФСП, якщо такі особи є сільськогосподарськими підприємствами різних організаційно-правових форм, передбачених законами України, селянські та інші господарства, які займаються виробництвом (вирощуванням), переробкою та збутом сільськогосподарської продукції, а також рибницькі, рибальські та риболовецькі господарства, які займаються розведенням, вирощуванням та виловом риби у внутрішніх водоймах (озерах, ставках та водосховищах), у яких сума, одержана від реалізації сільськогосподарської продукції власного виробництва та продуктів її переробки за попередній звітний (податковий) рік, перевищує 75 відсотків загальної суми валового доходу.

Фіксований сільськогосподарський податок сплачується в рахунок таких податків і зборів (обов'язкових платежів):

- податку на прибуток підприємств;
- плати (податку) за землю;
- *комунального податку;
- *збору за геологорозвідувальні роботи, виконані за рахунок державного бюджету;
- *плати за придбання торгового патенту на здійснення торговельної діяльності;
- *збору за спеціальне водокористування.

Інші податки та збори (обов'язкові платежі), визначені Законом України "Про систему оподаткування", сплачуються сільськогосподарськими товаровиробниками в порядку і розмірах, визначених законодавчими актами України.

Для отримання реєстрації як платника ФСП особа має подати відповідному податковому органу документи за переліком, який встановлюється за процедурою, визначеною законом для подання податкової звітності.

Об'єктом оподаткування для платників фіксованого сільськогосподарського податку є площа сільськогосподарських угідь, переданих сільськогосподарському товаровиробнику у власність або наданих йому у користування, в тому числі на умовах оренди, а також земель водного фонду, які використовуються рибницькими, рибальськими та риболовецькими господарствами для розведення, вирощування та вилову риби у внутрішніх водоймах (озерах, ставках та водосховищах). Ставка фіксованого сільськогосподарського податку з одного гектара сільськогосподарських угідь встановлюється у відсотках до їх грошової оцінки, проведеної за станом на 1 липня 1995 року, відповідно до Методики, затвердженої Кабінетом Міністрів України, в таких розмірах: для ріллі, сіножатей та пасовищ - 0,15; для багаторічних насаджень - 0,09; для земель водного фонду, які використовуються рибницькими, рибальськими та риболовецькими господарствами для розведення, вирощування та вилову риби у внутрішніх водоймах, - 0,45 відсотка грошової оцінки одиниці площі ріллі по областях та Автономній Республіці Крим.

Платники податку визначають суму фіксованого сільськогосподарського податку на поточний рік, і подають розрахунок органу державної податкової служби за місцем знаходження платника податку до 1 лютого поточного року.

Сплата податку проводиться щомісячно протягом 30 календарних днів, наступних за останнім календарним днем базового звітного (податкового) місяця, у розмірі третини суми податку, визначеної на кожний квартал від річної суми податку, у таких розмірах: у I кварталі -10 відсотків; у II кварталі -10 відсотків; у III кварталі - 50 відсотків; у IV кварталі – 30 відсотків.

Платники податку перераховують у визначений строк загальну суму коштів на відповідний рахунок місцевого бюджету за місцем розташування земельної ділянки.

Фермерське(сільськогосподарське) підприємство основною діяльністю якого є поставка вироблених (наданих) ним сільськогосподарських товарів (послуг) на власних або орендованих виробничих потужностях, в якій питома вага вартості сільськогосподарських товарів (послуг) становить не менше 75 відсотків вартості всіх товарів (послуг), поставлених протягом попередніх дванадцяти послідовних звітних податкових періодів сукупно, може обрати спеціальний режим оподаткування відповідно до статті 8-1 Закону України «Про податок на додану вартість».

Згідно із спеціальним режимом оподаткування сума податку на додану вартість, нарахована сільськогосподарським підприємством на вартість поставлених ним сільськогосподарських товарів (послуг), не підлягає сплаті до бюджету та повністю залишається у розпорядженні такого сільськогосподарського підприємства для відшкодування суми податку, сплаченої (нарахованої) постачальнику на вартість виробничих факторів, а за наявності залишку такої суми податку - для інших виробничих цілей. Якщо сума податку на додану вартість, сплачена (нарахована) сільськогосподарським підприємством постачальнику на вартість виробничих факторів, перевищує суму податку, нараховану по операціях з поставки сільськогосподарських товарів (послуг), то різниця між такими сумами не підлягає бюджетному відшкодуванню. При вивезенні сільськогосподарських товарів (супутніх послуг) у митному режимі експорту сільськогосподарське підприємство - виробник таких товарів (послуг) має право на бюджетне відшкодування податку на додану вартість, сплаченого (нарахованого) постачальникам товарів (послуг), вартість яких включається до складу виробничих факторів. Таке відшкодування здійснюється у загальному порядку. Платник податку, який придбаває сільськогосподарські товари (послуги) у сільськогосподарського підприємства, який обрав спеціальний режим оподаткування, має

право збільшити податковий кредит на суму сплаченого (нарахованого) податку у загальному порядку.

Сільськогосподарськими вважаються товари, зазначені у групах 1 - 24 УКТ ЗЕД згідно із Законом України "Про Митний тариф України", якщо такі товари вирощуються, відгодовуються, виловлюються або збираються (заготовляються) безпосередньо платником податку - суб'єктом спеціального режиму оподаткування (крім придбання таких товарів у інших осіб), а також продукти обробки (переробки) таких товарів, які поставляються зазначеним платником податку - їх виробником.

Для отримання свідоцтва про реєстрацію як суб'єкта спеціального режиму оподаткування сільськогосподарське підприємство реєструється у відповідному податковому органі за правилами та у строки, що визначені Законом України «Про податок на додану вартість» для реєстрації платників податку на додану вартість. У свідоцтві про реєстрацію сільськогосподарського підприємства як суб'єкта спеціального режиму оподаткування, крім відомостей, передбачених у свідоцтві про реєстрацію платника податку на додану вартість на загальних підставах, повинен міститися перелік видів діяльності такого сільськогосподарського підприємства.

Фермерське господарство може перейти на спрощену систему оподаткування, обліку та звітності. Цю систему оподаткування, обліку та звітності, зокрема для суб'єктів малого підприємництва - юридичних осіб будь-якої організаційно-правової форми та форми власності, в яких за рік середньо облікова чисельність працюючих не перевищує 50 осіб, і обсяг виручки яких від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за рік не перевищує 1 млн. гривень.

Пільги фермерським господарствам

Держава забезпечує підтримку фермерських господарств. Існують пільги сільськогосподарським виробникам, для отримання яких не має значення результат господарської діяльності за попередній рік. Розглянемо їх.

1. Якщо фермерське господарство обрало звичайну систему оподаткування, то податок на прибуток воно сплачує за підсумками звітного року, а не кварталу. Сума нарахованого податку також зменшується на суму податку на землю, що використовується у сільськогосподарському виробничому обігу (ст. 14 Закону України "Про оподаткування прибутку підприємств").

2. Сільськогосподарське підприємство створене у результаті злиття, приєднання, перетворення, поділу або виділення, має право сплачувати фіксований сільськогосподарський податок. Таке право виникає з моменту його створення при умові, якщо сума, отримана протягом останнього податкового періоду від реалізації сільськогосподарської продукції власного виробництва та продуктів її переробки, становить не менш як 75 відсотків загальної суми валового доходу (Постанова КМУ від 23 квітня 1999 року за №658). Об'єктом оподаткування фіксованим сільськогосподарським податком є площа сільськогосподарських угідь, переданих сільськогосподарському товаровиробнику у власність або наданих йому у користування, у тому числі на умовах оренди. Його сплачують у рахунок таких податків і зборів:

- податку на прибуток підприємств;
- плати (податку) за землю;
- комунального податку;
- збору за геологорозвідувальні роботи;
- плати за придбання торгового патенту на здійснення торговельної діяльності;

- збору за спеціальне водокористування.

3.Окремо зупинимося на пільгах щодо плати за землю. Згідно зі ст. 12 Закону України від 13 червня 1992 року за №2535 "Про плату за землю", новостворені фермерські господарства протягом трьох років, а в трудонедостатніх населених пунктах – п'яти років з часу передачі їм земельної ділянки у власність, звільняються від плати за землю.

Не справляється плата за землю за земельні ділянки фермерських господарств, які зайняті молодими садами, ягідниками та виноградниками до вступу їх у пору плодоношення, а також гібридними насадженнями, генофондовими колекціями та розсадниками багаторічних плодових насаджень. За всі інші земельні ділянки, які належать цим господарствам, плата стягується на загальних підставах.

Якщо фермерське господарство обрало спрощену систему оподаткування (єдиний податок 6% або 10%), воно звільняється від плати за землю за земельні ділянки, які використовуються для провадження підприємницької діяльності, бо її включено в єдиний податок (Указ Президента України від 28 червня 1999 року за №746, Постанова КМУ від 16 березня 2000 року за №507).

Новоствореним фермерським господарствам у період становлення (перші три роки після його створення, а у трудонедостатніх населених пунктах - п'ять років), фермерським господарствам з відокремленими садибами та іншим фермерським господарствам надається допомога за рахунок державного і місцевого бюджетів, у тому числі через Український державний фонд підтримки фермерських господарств.

Кошти Державного бюджету України спрямовуються на меліорацію земель, у тому числі їх зрошення та осушення, а також на консервацію та рекультивацію малопродуктивних сільськогосподарських угідь, на придбання сільськогосподарської техніки (комбайнів, тракторів, автомашин, бульдозерів, сівалок).

За рахунок місцевих бюджетів фермерським господарствам може надаватися допомога у будівництві об'єктів виробничого і невиробничого призначення, житла, проведенні заходів щодо землеустрою.

Кошти Українського державного фонду підтримки фермерських господарств надаються новоствореним фермерським господарствам та фермерським господарствам з відокремленими садибами на безповоротній основі та на конкурсних засадах на поворотній основі, а іншим фермерським господарствам підтримка надається тільки на поворотній основі, а також - спрямовуються на забезпечення гарантій, поруки при кредитуванні банками фермерських господарств.

Новоствореним фермерським господарствам у період становлення (перші три роки після його створення, а у трудонедостатніх населених пунктах - п'ять років), фермерським господарствам з та іншим фермерським господарствам надається допомога за рахунок державного і місцевого бюджетів, у тому числі через Український державний фонд підтримки фермерських господарств.

Новоствореним фермерським господарствам та фермерським господарствам з відокремленими садибами на безповоротній основі кошти надаються на такі цілі: відшкодування вартості розробки проектів відведення земельних ділянок для ведення фермерського господарства; відшкодування частини витрат, пов'язаних із сплатою відсотків за користування кредитами банків, та часткову компенсацію витрат на придбання першого трактора, комбайна, вантажного автомобіля, будівництво та реконструкцію тваринницьких приміщень, включаючи вартість проектно-кошторисних документів. пільгові умови кредитування, страхування фермерських господарств, підготовку, перепідготовку, підвищення кваліфікації кадрів фермерських господарств у сільськогосподарських навчальних закладах; розширення досліджень з проблем організації і ведення виробництва у фермерських господарствах, видання рекомендацій з питань використання досягнень

науково-технічного прогресу в діяльності фермерських господарств. На поворотній основі допомога надається для виробництва, переробки і збуту виробленої продукції, на здійснення виробничої діяльності та інші передбачені статутом Українського державного фонду підтримки фермерських господарств цілі під гарантію повернення строком від трьох до п'яти років.

Іншим фермерським господарствам надається допомога за рахунок Державного бюджету України і місцевих бюджетів, у тому числі через Український державний фонд підтримки фермерських господарств, на поворотній основі строком до п'яти років на такі цілі: придбання техніки, обладнання, поновлення обігових коштів, на виробництво та переробку сільськогосподарської продукції, будівництво та реконструкцію виробничих і невиробничих приміщень, у тому числі житлових, закладення багаторічних насаджень, розвиток кредитної та обслуговуючої кооперації, зрошення та меліорацію земель.

Трудові відносини у фермерському господарстві

Трудові відносини у фермерському господарстві базуються на основі праці його членів. У разі виробничої потреби фермерське господарство має право залучати до роботи в ньому інших громадян за трудовим договором (контрактом).

Трудові відносини членів фермерського господарства регулюються Статутом, а осіб, залучених до роботи за трудовим договором (контрактом), - законодавством України про працю.

З особами, залученими до роботи у фермерському господарстві, укладається трудовий договір (контракт) у письмовій формі, в якому визначаються строк договору, умови праці і відпочинку (тривалість робочого дня, вихідні дні, щорічна оплачувана відпустка, форми оплати праці та її розміри, харчування тощо).

Видача трудових книжок членам фермерського господарства і громадянам, які працюють у ньому за трудовим договором (контрактом), та їх ведення здійснюються відповідно до законодавства України про працю. Розмір оплати праці і тривалість щорічної відпустки осіб, які працюють у фермерському господарстві за трудовим договором (контрактом), не повинні бути меншими за встановлений державою розмір мінімальної заробітної плати і передбачену законом тривалість щорічної відпустки.

Голова фермерського господарства створює безпечні умови праці для членів господарства і громадян, які уклали трудовий договір (контракт), забезпечує дотримання вимог техніки безпеки, виробничої гігієни та санітарії, пожежної безпеки.